

דינה העקשנית

אמר מרטין שְׁמַךְ, מחבר ספרי הילדים "הגמל יוצא למסע" ו"דינה העקשנית":
 "אני עושה חשבון שכדאי לי לשרוף את עצמי."
 "חשבון הוא חשבון, אמר מקס ידידו, "אבל לדעתי אתה עושה בזה טעות גדולה."

"אתה מתכוון לומר שאל לי לשרוף את עצמי?"
 "מבחינת חשבון הרווח וההפסד. אמר מקס.
 "אני יודע, אמר מרטין שמך, "נטעתי בלב אנשים רבים את ההרגשה שכדאי לי לחיות. אני מתכוון, מבחינת חשבון הרווח וההפסד."
 "אתה בעל משפחה, אתה כותב ספרי ילדים מצחיקים, אתה משתעשע," אמר מקס.

"אני שונא לכתוב ספרי ילדים, אני שונא ילדים." אמר מרטין שמך.
 מקס לא ענה דבר. שנאת-ילדים היא טענה יסודית.
 "הרבה אנשים ניסו להיגמל משנאת הילדים, הוסיף ואמר מרטין שמך, "אי אפשר להיגמל ממנה. היא חזקה מאיתנו. אינני רוצה לכתוב עוד ספרי ילדים."
 מקס לא אמר דבר.

"הייתי רוצה לכתוב על נשים שמנות הצוחקות בעצלתיים בבתי שחי רטובים. אינני יכול עוד לכתוב ספרי ילדים. אני שונא ג'ינג'ים. שונא צמות. אוהב בטן נפולה ופה מסריח."

אחר כך אמר מרטין שמך: החלטתי לשרוף את כתב היד של 'הצפרדע הירוקה', החלטתי לישון ארבעים יום וארבעים לילה. אני מזיע. הלבנים דבקו לעורי. החלטתי לשרוף את עצמי. אני עושה חשבון שזה כדאי לי. אני חיוור?"
 "קצת," השיב מקס.

"אני אשרוף את עצמי" אמר מרטין שמך.
 "ובכל זאת אינני בטוח שאתה צודק." אמר מקס.
 "אני שונא ילדים. שנאת פעם ילדים?"
 "לא," אמר מקס, "לא היו לי."

"אבל לי היו. אני יודע מהי שנאת-ילדים. אני אשרוף את עצמי. זוהי החלטה."

מרטין שמך שהה רגע ואמר: "מקס, מה עלי לעשות?"
"לך להקיא," אמר מקס.

•

זה היה בערב. על מרפסת דירתו של מחבר ספרי הילדים מרטין שמך. אליזבת, אשתו, הגישה לשולחן מי סודה ואבטיח קר. כל המרפסות המו שכנים. לא היו מרפסת או חלון שלא ניבטו בהם ילדים וילדות. הם היו עייפים מן הים ומן המשחקים ונרף מהם ריח ביצים מטוגנות. הם חיכו לדינה העקשנית והיו מסתכלים במרטין שמך. כל הילדים הכירוהו; וגם האמהות. הרבה פעמים אירע לו למרטין שמך לפגוש באם וילדתה בחצר ואז היתה האם אומרת: "בוקר טוב מר שמך, צפרירה הגיעה לעמוד 31 של 'דינה העקשנית'".

"האמנם?" היה אומר מרטין שמך.

"צפרירה אוהבת לקרוא את הספרים שלך, כל היום היא רוצה לקרוא אותם.

נכון צפרירה?"

"נכון" היתה צפרירה משיבה במתק.

אבל מרטין שמך ראה זכוכים ירוקים בעיניה ולטאה אדומה בין שיניה. כל-

כך תיעב ילדים.

"צפרירה רוצה לקנות אותך, מר שמך," היתה האם אומרת. "כשתהיה גדולה, כך אמרה, ויהיה לה כסף, תקנה לה מרטין שמך שיספר לה סיפורים בזמן האוכל. נכון, צפרירה?"

"נכון." היתה משיבה צפרירה בחמדה וצוחקת. עד כדי כך אהבו הילדים את מרטין שמך.

•

מקס לא אכל אבטיח ולא שתה מי סודה.

"אולי משהו אחר?" שאלה אליזבת.

"לא, תודה." השיב מקס. הוא עישן. מרטין שמך הלך להתקלח. אליזבת

שתתה מי סודה.

"בעצם אסור לי לשתות סודה," אמרה, "זה עושה לי גאזים."

מקס לא אמר כלום.

"בשבע מתחילה לנשוב רוח מערבית", אמרה אליזבת.
 "אסור לי לשתות סודה אבל בערב אני עצבנית", אמרה. "ודאי שמת לב שגם
 מרטין עצבני."
 "כן" אמר מקס.
 "שנינו עצבנים מאוד בשבועות האחרונים. יש בעיות עם ג'ולי."
 בשעה שבע החלה נושבת רוח מערבית.
 "ג'ולי שלנו השתגעה לגמרי", אמרה אליזבת. "היא רוצה להינשא לשחקן
 תיאטרון.
 מקס שתק. אליזבת טפחה על החזה שלה והרגה יתוש.
 "יתוש", אמרה. "אינני יודעת מה יהיה הסוף. דבר אחד ברור: היא לא תינשא
 לשחקן!"
 "למה לא? שאל מקס.
 "ג'ולי היא בתנו היחידה. אינך יכול להפקיר את בתך היחידה בידי
 שחקן!!"
 "אינני יודע" אמר מקס. "לא היתה לי בת."
 "ובכן אינך יכול להבין מה פירוש הדבר שבתך מבקשת להינשא לשחקן."
 "כנראה שלא", אמר מקס.
 "מרטין ואני החלטנו שג'ולי לא תינשא לשחקן", אמרה אליזבת.
 "אולי הוא אדם טוב", אמר מקס.
 "הוא שחקן. ארטיסט, אם אתה מבין למה אני מתכוונת. ביקר כאן פעמיים.
 ניסה לעשות רושם טוב. ארטיסט."
 "מה אומרת ג'ולי?" שאל מקס.
 "ג'ולי במשבר, אינני מתפלאה", אמרה אליזבת.
 "לדעתי אתם עושים טעות גדולה", אמר מקס.
 "לא", אמרה אליזבת. "איננו טועים. יש לנו ניסיון. אני יודעת מהו שחקן.
 היתה לך פעם שחקנית?"
 "לא", אמר מקס.
 "ובכן, לי היה פעם שחקן", אמרה אליזבת ומזגה לעצמה עוד סודה. "זהו
 שיגעון. אסור לי לשתות סודה ואני שותה. הוא רימה אותי, השחקן. כולם
 כאלה."
 "אינני בטוח שאת צודקת", אמר מקס.
 "אני יודעת מה אני מדברת", אמרה אליזבת. "ג'ולי לא תינשא לו בשום
 פנים, גם אם יגיעו הדברים עד לכנסת!"

"לכנסת?" שאל מקס.
"כן, אמרה אליזבת, "עוד אינך מכיר אותי."
היא שיהקה. "זה מה שקורה כששותים סודה."
מקס עישן בשקט. הרוח המערבית היתה בלתי־שכיחה בקיץ זה ועוררה גלי ריגשה בכל המרפסות.
אחר כך אמרה אליזבת: "מנת חלקנו אכזבה. פעם הייתי אחרת. עכשיו אינני יודעת למה לי בכלל חיים."
"למה לך מה?" שאל מקס.
"חיים," אמרה אליזבת. "הסודה מכבידה עלי. פעם ידעתי מה אני רוצה. הייתי רעננה. עכשיו אינני בטוחה עוד בשום דבר. מנת חלקנו אכזבה. באמת אינני יודעת למה לי חיים."
"זה יסתדר," אמר מקס.
"זה רק מתחיל," אמרה אליזבת. "הוא לא יקבל את ג'ולי שלנו. זה בטוח! רק לפעמים אני חושבת למה לי חיים."
"נסי לנוח," אמר מקס.

מרבית הילדים כבר הלכו לישון. נשאר רק אחדים, רזים ולוהטים. הם עמדו בחלונות וחיכו לדינה העקשנית שתבוא ותרים את השמלה שלה ותכניס אותם למערה הסודית. מרטין שמך חזר מן הרחצה ופניו לבנות. אליזבת מזגה לו מי סודה. למטה, ברחוב, החלו בחורים להגיע על אופנועים ולשרוק לבחורות. כגון הבחור אליעזר ששרק לבחורה קדאינה מכניסה ב'. ג'ולי באה הביתה ושפתיה עקומות.

"הרגליים שלי נפוחות," אמרה ונפלה לכיסא־הנוח.
"חזרת מוקדם," אמרה אליזבת.
"יש לו ודאי הצגה הערב," אמר מרטין שמך.
"ראית אותו הערב?" שאלה אליזבת.
"כן," ענתה ג'ולי.
"ובכן, היא שוב ראתה אותו!" אמרה אליזבת.
"אמא, את מתחילה הכל מחדש!" קראה ג'ולי.
"ודאי שאני מתחילה!" אמרה אליזבת.
"לא עכשיו, אמא, לא בנוכחות אנשים זרים!"

"מקס אינו אדם זר, " אמר מרטין שמך, "הוא ידיד המשפחה."
 "הוא מסכים איתנו, " הוסיפה אליזבת, "מסכים איתנו במאה אחוז!"
 "אין לכם רשות לספר לכל אחד את העניינים הפרטיים שלנו!" אמרה ג'ולי.
 "מקס הוא ידיד המשפחה, " אמר מרטין שמך, "מקס איננו 'כל אחד'."
 "והוא מצדיק את עמדתנו במאה אחוז!" הוסיפה אליזבת.
 "כמובן!" אמרה ג'ולי בשפתיים עקומות, "כמובן שהוא מצדיק!"
 "מקס מכיר שחקני במה, " אמרה אליזבת.
 "מכיר! אני אוהבת, לא מכירה!"
 מקס עישן בשקט.
 "הוא אינו יכול לשפוט אותי אם אינו אוהב בעצמו, " אמרה ג'ולי.
 "ג'ולי! " אמרה אליזבת.
 "מקס הוא בעל ניסיון, " אמר מרטין שמך.
 מקס העיר: "זה היה מזמן."
 "אין לכם זכות לעשות לי את זה!" קראה ג'ולי. "אני יודעת היטב במי אני
 רוצה!"
 "לא, " אמרה אליזבת, "אינך יודעת כלום. את ילדה. הוא מנסה לנצל
 אותך."
 "הוא לא ניסה מעולם..."
 "הוא ארטיסט, אני יודעת, " אמרה אליזבת.
 "הוא עובד בתיאטרון. התיאטרון הוא מקצוע כמו כל מקצוע!" אמרה ג'ולי.
 "לא, " אמרה אליזבת.
 "גם אבא כותב ספרי ילדים."
 "אבא הוא מחנך, " אמרה אליזבת. ג'ולי מזגה לעצמה מי סודה.
 "אינך צריכה לשתות סודה, " אמרה אליזבת, "את יודעת שזה עושה לך
 גאזים."
 "אני רוצה גאזים, " אמרה ג'ולי.
 "וחוץ מזה, אי אפשר להשוות מחבר ספרי ילדים לארטיסט!"
 "לא!" אמרה ג'ולי, "אם את לא מפסיקה עכשיו, אני קמה והולכת!"
 "בלי איומים, " אמר מרטין שמך.
 "טוב ויפה, " אמרה ג'ולי וקמה על רגליה. "אל תחפשו אותי. הם יפלוט את
 הגופה שלי בעוד שלושה ימים!" היא רצה אל הדלת.
 "ג'ולי! " קראה אליזבת.
 "הניחי לה, " אמר מרטין שמך, "היא תשוב בעוד שעה."

יבחוש קטן נלכד בסבך בית־שחיה של אליזבת. מותו החמצמץ היה רק שאלה של זמן.

"מה עם האבטיח?" שאלה אליזבת את מקס.
"אני מצטער", אמר מקס.

•

לא היה ילד שלא ישן. רק הילד יעקב נֶחֱמו טיפס על הגג וחיכה לדינה העקשנית. בתחילה חשב שהיא תבוא מן הכוכבים. עם חלוף השנים התחיל מתבונן למטה וראה בחורות מטיילות עם חיילים. ג'ולי חזרה לאהר מחצית השעה. בגלל הרוח. לרוח המערבית היה באותו ערב תוקף בלתי־מצוי. מאושרים היו אלה שהלכו לישון בתריסים פתוחים. ג'ולי רצתה להיכנס לבית השימוש, אבל הוא היה מואר.

"מישהו בפנים?" שאלה ג'ולי.

"מקס בפנים", קראה אליזבת מן המרפסת. ג'ולי יצאה מן המרפסת ונפלה לכיסא־הנוח מבלי דָּבַר דָּבַר. היא היתה יגעה ומרה. מרטין שמך היה חיזור; המקלחת כמעט שלא היטיבה עימו. אליזבת חשה עצמה כבדה, כבדה מאוד; היא היתה נפוחה מגאזים. זבוב עמד על האבטיח.

"למה הוא לא יוצא?" שאלה ג'ולי. "כמה זמן הוא כבר יושב שם?"

אליזבת הביטה במרטין שמך ואמרה: "אולי התעלף?"

מרטין שמך קם וניגש לדלת בית השימוש.

"מקס?" שאל.

"כן", השיב מקס. קולו היה צרוד מעט.

"אתה בסדר?"

"כן."

"חשבנו שהתעלפת."

"לא", אמר מקס.

מרטין שמך חזר אל המרפסת.

"הוא בסדר", אמר.

לאחר עשר דקות אמרה ג'ולי: "אני לא יכולה יותר, אני עושה במכנסיים."

מרטין שמך קם וניגש לדלת בית השימוש: "מקס?" שאל.

"כן", השיב מקס.

"מה הדבר?" שאל מרטין שמך.

מקס לא השיב.
 "מה הדבר?" שאל מרטין שמך בשנית. "זקוק לעזרה?"
 "לא", אמר מקס.
 "אם כן מדוע אינך יוצא?"
 "אינני רוצה", אמר מקס.
 "מה?" שאל מרטין שמך בקול קשה. אליזבת וג'ולי באו ועמדו לידו.
 "מה?" חזר ושאל מרטין שמך.
 "אינני רוצה לצאת", אמר מקס. "אני תולה את עצמי."
 "ברחיות-ידיד-במשפחה", אמרה ג'ולי.
 "מקס, מה אתה מדבר?!" שאל מרטין שמך.
 "אני תולה את עצמי, השיב מקס. קולו היה שקט מאוד.
 "למה?" שאל מרטין שמך.
 "אתם מקנאים בי. יש לכם בעיות. אינני יכול לשאת זאת עוד. אני קם ותולה את עצמי."
 "אני צריכה להיכנס, מקס!" קראה ג'ולי.
 "אני מצטער", אמר מקס.
 נשמע קילוח דק של מים.
 "מקס?" שאל מרטין שמך.
 "כן, ענה מקס.
 "מה אתה עושה?"
 "אני משתין מפחד, ענה מקס.
 "מקס, זוהי הלצה טפלה!"
 "הלצה טפלה", ענה מקס.
 "צריך לקרוא למשטרה!" אמרה אליזבת.
 "לא, הוא מתלוצץ", אמר מרטין שמך.
 "לא", אמר מקס.
 "היבחוש המת נשר מבית-שחיה של אליזבת.
 "מקס?" שאל מרטין שמך, "מקס?"
 "כן, ענה מקס.
 "ובכן?"
 "אני פוחד", אמר מקס.
 "למה אינך יוצא?" קראה ג'ולי, "אני בקושי מתאפקת!"
 "סילחו לי", אמר מקס, "סילחו לי. דקה אחת."

"צריך לקרוא לעזרה!" אמרה אליזבת.
"הוא לא יעשה זאת," אמר מרטין שמך, "אני מכיר אותו היטב."
מקס הוריד את המים.
מרטין שמך אמר: "מקס, זוהי שטות!"
"האחרונה," אמר מקס.
ג'ולי אמרה: "לעזאזל עם הידירים של אבא!"
"שקט!" אמרה אליזבת.
"מקס?" שאל מרטין שמך.
"כן," ענה מקס. קולו היה חלש מאוד.
"הוא לא יעשה זאת," אמר מרטין שמך, "הוא לא מסוגל לזה."
"עכשיו אני עולה על האסלה ומחבר את החבל למנורה," אמר מקס.
"הוא עולה לי על האסלה!" קראה אליזבת.
"מקס!" קרא מרטין שמך.
"אני פוחד," אמר מקס.
"כמה זמן זה יימשך?" שאלה ג'ולי.
"מקס!" קרא מרטין שמך, "מקס!"
ואחר כך: "מקס!"
הפעם לא היתה עוד תשובה.
מרטין שמך פתח את הדלת.
"הוא אפילו לא נעל את הדלת," אמר מרטין שמך, מחבר ספרי הילדים
"הגמל יוצא למסע", "דינה העקשנית" ו"הצפרדע הירוקה".

1966